

ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชน ตามพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564¹

เพชรจรัส รักสนอง²

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี หลักเกณฑ์และข้อจำกัดของการใช้สิทธิในการเสนอกฎหมายโดยประชาชน เนื่องจากสิทธิการเสนอกฎหมายของประชาชนมีความสำคัญต่อการเมืองในภาคประชาชนมากขึ้นในภาคอนาคต และสาระสำคัญอีกประการหนึ่งคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการที่ประชาชนจำนวนหนึ่งซึ่งมีเจตนารมณ์หรือความต้องการเช่นเดียวกันเพื่อที่จะให้มีกฎหมายหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งมาร่วมเข้าชื่อกัน เมื่อมีผู้เข้าชื่อครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดแล้วก็สามารถเสนอกฎหมายได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในกระบวนการนิติบัญญัติคือการให้สิทธิประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามมาตรา 133 (3) โดยมีการกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 ว่าด้วยเรื่องสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และหมวด 5 ว่าด้วยเรื่องหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย นอกจากนี้ยังได้บัญญัติรับรองให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ ตามมาตรา 265

จากการศึกษาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 ทำให้ทราบว่ายังเป็นการบัญญัติขั้นตอนจำกัดสิทธิของประชาชนอยู่หลายประการซึ่งส่งผลให้กฎหมายดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ประเด็นแรกเป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดสิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติเท่านั้นตามความที่บัญญัติอยู่ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 ได้กำหนดแนวทางในการเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชนไว้ คือ หากเป็นกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญคงบัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนเพียงการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่หากเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติให้สิทธิเพียงการเสนอกฎหมายในรูปแบบของ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนตามพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์พัฒนะ เรือนใจดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.รัชช รัตทอง และรองศาสตราจารย์ ดร.ปวิศร เลิศธรรมเทวี

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การเสนอร่างกฎหมายใหม่เท่านั้น ซึ่งแม้ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอร่างกฎหมายในการเสนอร่างกฎหมายที่เป็นประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา แต่ก็เป็นการกำหนดให้สิทธิเฉพาะในกรณีการเสนอเป็นร่างกฎหมายขึ้นมาใหม่ มิได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายที่มีการบังคับใช้อยู่แล้วซึ่งหากประชาชนเห็นว่ามีความควรแก้ไขปรับปรุงให้มีความทันสมัย หรือเห็นควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ หรือบทบัญญัติให้มีความชัดเจนตรงตามความต้องการของประชาชนส่วนรวมมากขึ้น ในส่วนหลักเกณฑ์การเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของต่างประเทศ คือ สมาพันธรัฐสวิส ที่ให้สิทธิประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมายธรรมดา (รัฐบัญญัติ) ทั้งที่เป็นการเสนอร่างกฎหมายใหม่ หรือปรับปรุง โดยขึ้นอยู่กับวิธีการและเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญแต่ละมลรัฐ และให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าชื่อเสนอแก้ไข ปรับปรุง ยกเลิกรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐได้เท่านั้น แต่ไม่ให้สิทธิที่จะเสนอแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายธรรมดา (รัฐบัญญัติ) ใด ๆ ในระดับสหพันธรัฐ ประชาชนจึงใช้วิธีการขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแทน ในประเทศสหรัฐอเมริกามีการให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าชื่อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของมลรัฐ รวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญบางส่วนหรือทั้งหมด และการให้สิทธิประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมายธรรมดา (รัฐบัญญัติ) ทั้งที่เป็นกฎหมายใหม่และกฎหมายที่แก้ไขปรับปรุง ซึ่งได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของมลรัฐต่าง ๆ โดยได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของมลรัฐต่าง ๆ แตกต่างกันออกไปในรายละเอียดของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย รวมถึงขั้นตอนในการเสนอร่างกฎหมายด้วย

ประเด็นปัญหาที่สองปัญหาขอบเขตการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอร่างกฎหมายเฉพาะที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยและหน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามความที่บัญญัติอยู่ในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 ได้กำหนดให้กระทำได้เฉพาะเรื่องที่มีหลักการเกี่ยวกับหมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้เพียงเป็นหลักการใหญ่ ๆ เท่านั้น รายละเอียดยังคงเป็นหน้าที่ของรัฐสภาที่จะต้องออกกฎหมายมาขยายความให้การรับรองให้เป็นการชัดเจน และยังมีบทบัญญัติที่นอกเหนือจากที่บัญญัติไว้หมวด 3 และหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญ ที่ประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมายได้ แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและกระทบกับประชาชนโดยตรง เช่น ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ ที่กำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ กิจกรรมต่างประเทศ ศาสนา การวิจัยและพัฒนา กลุ่มชาติพันธุ์ ครอบครัว ที่อยู่อาศัย กีฬา ทรัพยากรมนุษย์ พลังงาน การพัฒนาการเกษตร ที่กล่าวมานี้ก็เป็นหนึ่งในหลายเรื่องที่ไม่ได้ถูกกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ ในส่วนรัฐธรรมนูญสหพันธรัฐสวิสได้บัญญัติให้สิทธิแก่ประชาชนเป็นผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายได้เฉพาะรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐโดยไม่มีการจำกัดเรื่องที่จะเสนอไว้ด้วย

ประเด็นปัญหาที่สามปัญหาการกำหนดจำนวนผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้เชิญชวนเพื่อเสนอให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบร่างกฎหมายพร้อมเอกสารประกอบการพิจารณา ตามความที่บัญญัติอยู่ใน

มาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใด ถ้ารวมกันได้ไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและประสงค์จะเป็นผู้เชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย จึงมีสิทธิแจ้งความประสงค์โดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติ บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอ พร้อมด้วยเอกสารที่แสดงรายชื่อของบุคคลดังกล่าว เลขประจำตัวประชาชนของแต่ละคน พร้อมลงลายมือชื่อผู้เสนอทุกคน ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายที่กำหนดถึงขั้นตอนการริเริ่มโดยการเป็น ผู้เชิญชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าร่วมลงชื่อเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภานี้ก็มีจุดประสงค์เพื่อให้การเสนอร่างกฎหมายได้เข้าสู่การดำเนินการได้อย่างสะดวกขึ้น ไม่ต้องรอให้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดเสียก่อน ดังนั้นการกำหนดจำนวนของผู้ที่ประสงค์เป็นผู้เชิญชวนไว้มากถึง 20 คนนั้น ถือเป็นจำนวนที่มากเกินไปหรือไม่

ประเด็นปัญหาที่สืบปัญหาการเป็นผู้รับและรวบรวมหลักฐานการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งหากพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังได้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายไม่ครบจำนวนตามที่กำหนดแล้วยุติการดำเนินการ ตามความที่บัญญัติอยู่ในมาตรา 10 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 กำหนดให้ในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับและรวบรวมหลักฐานการร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ถ้าพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำร้องขอยังมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้ผู้เชิญชวนซึ่งเป็นผู้ร้องขอทราบเพื่อดำเนินการให้มีผู้ร่วมเข้าชื่อให้ครบตามจำนวนดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้ง ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วยังได้ผู้เข้าชื่อไม่ครบจำนวน ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้เชิญชวนซึ่งเป็นผู้ร้องขอทราบ และให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรยุติการดำเนินการต่อไป ซึ่งในกรณีนี้เนื่องจากการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนเป็นกลไกที่มุ่งส่งเสริมและสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง โดยเปิดช่องให้ประชาชนเสนอปัญหาหรือแนวทาง การแก้ไขปัญหผ่านร่างกฎหมายเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ซึ่งบางเรื่องหรือบางประเด็นอาจมีลักษณะเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มหรือในวงจำกัด ซึ่งอาจไม่อยู่ในความสนใจจากสังคมหรือประชาชนเป็นวงกว้าง ดังนั้น การดำเนินการรวบรวมรายชื่อผู้สนับสนุนอาจดำเนินการได้ยากกว่าประเด็นที่อยู่ในความสนใจจากสังคม ประกอบกับรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณากฎหมายอย่างสมบูรณ์

ประเด็นปัญหาประการที่ห้าปัญหาการให้อำนาจของนายกรัฐมนตรีในการพิจารณาให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามความที่บัญญัติอยู่ในมาตรา 12 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 ที่กำหนดให้ในกรณีร่างกฎหมายที่เสนอเป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงินตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ส่งร่างกฎหมายดังกล่าวไปให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้คำรับรอง การจำกัดสิทธิในการเสนอซึ่งหากเป็นการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยประชาชนจะต้องได้คำรับรองจากนายกรัฐมนตรีเสียก่อน โดยยังยึดหลักการในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร หากเป็นการเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะต้องให้นายกรัฐมนตรีให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นก่อน ซึ่งหลักการในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนี้ เป็นการบัญญัติให้สอดคล้องหลักการหลักอำนาจเริ่มในทางการคลังแผ่นดินโดยฝ่ายบริการ กล่าวคือ อำนาจเริ่มเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินต่อองค์กรผู้ใช้อำนาจด้านนิติบัญญัติ (รัฐสภา) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบนั้นต้องกระทำโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจบริหารเท่านั้น เนื่องจากว่าร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนั้นเมื่อผ่านการเห็นชอบจากองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติและมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้วจะมีผลกระทบต่องบประมาณของแผ่นดินหรือมีการสร้างภาระผูกพันต่องบประมาณของแผ่นดิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันการเสนอร่างกฎหมายของสมาชิกสภาที่อาจกระทำเพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและความเป็นไปได้ รัฐบาลซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำงบประมาณแผ่นดินและมีการตรวจสอบโดยต้องให้รัฐสภาอนุมัติ จึงต้องมีความเป็นเอกภาพในงบประมาณแผ่นดิน จึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการจำกัดสิทธิริเริ่มเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน แต่ก็ไม่ได้มีการกล่าวถึงระยะเวลาในการพิจารณาให้คำรับรองของนายกรัฐมนตรี

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 โดยศึกษาทั้งแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดสิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติเท่านั้น ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขมาตรา 5 จากเดิมเป็นว่า “ผู้มีสิทธิในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อรัฐสภาต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกตั้งอยู่ในวันที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี และมีได้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน

การเข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน”

2. ปัญหาขอบเขตการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอร่างกฎหมายเฉพาะที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยและหน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะโดยในมาตรา 6 ให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ให้สิทธิประชาชนเสนอกฎหมายที่มีหลักการเกี่ยว หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ

3. ปัญหาการกำหนดจำนวนผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้เชิญชวนเพื่อเสนอให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบร่างกฎหมายพร้อมเอกสารประกอบการพิจารณา ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขมาตรา 8 วรรคหนึ่ง เป็นว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใด ไม่ว่าจะเป็นบุคคลตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง หรือไม่ก็ตาม ถ้ารวมกันไม่น้อยกว่าเจ็ดคนและประสงค์จะเป็นผู้เชิญชวนตามวรรคสาม ให้เสนอร่างพระราชบัญญัติและเอกสารตาม

มาตรา 6 พร้อมทั้งเอกสารแสดงรายชื่อของบุคคลดังกล่าว เลขประจำตัวประชาชนของแต่ละคน พร้อมลงลายมือชื่อผู้เสนอทุกคน ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร”

4. ปัญหาการเป็นผู้รับและรวบรวมหลักฐานการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งหากพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังได้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายไม่ครบจำนวนตามที่กำหนดแล้วยุติการดำเนินการ ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้มีการขยายระยะเวลาในการรวบรวมเพื่อให้ได้มาซึ่งรายชื่อผู้สนับสนุนต่อร่างกฎหมายที่เสนอโดยประชาชนให้มากขึ้นจากเดิม ตามพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 มาตรา 10 ที่มีกำหนดระยะเวลา 1 ปีนับแต่วันที่ได้อำนาจให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับและรวบรวมหลักฐานการร่วมเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย ให้แก้ไขเป็นระยะเวลา 2 ปีนับแต่วันที่ได้อำนาจให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับและรวบรวมหลักฐานการร่วมเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย และกำหนดหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการหรือกำหนดมาตรการในการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนให้ประเด็นดังกล่าวอยู่ในความสนใจของประชาชนมากขึ้น

5. ปัญหาการให้อำนาจของนายกรัฐมนตรีในการพิจารณาให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้มีการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาให้คำรับรองต่อร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินของนายกรัฐมนตรีให้มีกำหนดเวลาที่แน่นอน เพื่อให้กระบวนการเสนอร่างกฎหมายของประชาชนดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่หยุดชะงัก

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ จำปาทอง. “การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560 (Initiative Process under the Kingdom of Thailand Buddhist Era 2560” ,

บทความวิชาการ สำนักเลขาธิการวุฒิสภา, (กรกฎาคม - กันยายน 2560).

สถาบันพระปกเกล้า. การวิเคราะห์(ร่าง)พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. (Online),

Available URL: <https://kpi.ac.th/uploads/pdf/sGrrqn>

[9OU1oaWhLMJMXREmuPVxd58BoFRetbVj0M.pdf](https://kpi.ac.th/uploads/pdf/sGrrqn), สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2565